

SLOVENEK.

Političen list za slovenski narod.

Po pošti prejemani velja:

Za celo leto predplačana 15 gl., za pol leta 8 gl., za četrt leta 4 gl., za jeden mesec 1 gl. 40 kr.

V administraciji prejemani velja:

Za celo leto 15 gl., za pol leta 8 gl., za četrt leta 4 gl., za jeden mesec 1 gl.

V Ljubljani na dom pošiljan velja 1 gl. 30 kr. več na leto.

Posamne številke po 7 kr.

Naročnino in oznanila (inserte) vsprejema upravništvo in ekspedijer v „Katol. Tiskarni“ Kopitarjeve ulice št. 2.

Rokopisi se ne vračajo, nefrankovana pisma ne vsprejemajo.

Vredništvo je v Semenških ulicah št. 2, I., 17.

Izhaja vsak dan, izveniš nedelje in praznike, ob pol 6. uri popoldne.

Vredništva telefon-štev. 74.

Štev. 232.

V Ljubljani, v torek 10. oktobra 1899.

Letnik XXVII

Shod pri Sv. Jakobu v Slov. goricah.

(Izvirno poročilo.)

Za zadnjo nedeljo tukaj napovedani shod jareninskega političnega društva se je sijajno obnesel. Prišlo je veliko število kmetovalcev na shod. Otvoril ga je ob določeni uri društveni predsednik, g. kaplan Gomilšek iz Jarenine ter prisrčno pozdravil vse vrle kmete jakobške pa tudi došla naprošena govornika gg. dr. Pipuša in Kača.

Prvi je govoril društveni predsednik sam in sicer o ljubezni do maternega jezika. Prekrasna je zemlja slovenska, bogata in rodovitna je tudi. Vse nam nudi, česar potrebujemo. Kako veselo in srečno pač mora biti bivanje na njej! To bi pričakovali povsod, vendar to ni povsod zavoljo preprirov in narodnih bojov, katere povzročajo po mnogih krajih naši narodni odpadniki, ki so dandanes našemu narodu to, kar so mu bili za turških navalov besni janičarji: najhujši naši sovražniki.

Kako bi lahko povsod napredoval naš narod, ako bi vsi, ki jih je rodila slovenska mati, ljubili svoj slovenski materni jezik! Svoj materni jezik smo pa dolžni ljubiti vsi 1. ker je božji dar. Iz nebes, od Boga smo ga prejeli. Za sv. vero nam je materni jezik najimenitnejši dar dobrotljivosti božje. Prvotno je bil na zemlji le en jezik. Ob babilonski zmešnjavi so nastali različni jeziki, katere je sv. Duh vse posvetil ob svojem prihodu na apostole. Kdor torej zaničuje in zavrže svoj materni jezik, ki ga nam je dal in posvetil Bog sam, zaničuje in zavrže Boga samega. Kolika predrznost! 2. Naš materni jezik je oni jezik, ki ga nas je učila najprej ljubeča naša mati, v katerem

smo govorili prve besede in pošiljali prve molitve k Bogu. Kdo se rad ne spominja nedolžne svoje otroške dobe, ko se je v sladkem maternem jeziku pogovarjal z mamico in z Bogom. Vsak otrok ljubi svojo mater in jo je dolžan ljubiti; kdor pa je ne ljubi, je zaničevan in zavržen pred svetom. Kdor ljubi svojo mater, on ljubi tudi jezik, ki ga je učila njegova mati; kdor pa svoj materni jezik zaničuje, zataji, on zaničuje in zataji svojo lastno mater. Kako ostuden človek je torej vsak odpadnik!

Ljubiti smo dolžni svoj materni jezik, ker je 3. imeniten in svet. Kdor zna slovenski, lahko razume in se hitro nauči drugih slovanskih jezikov, ki se vsi ne razločujejo toliko, kot mnoga nemška narečja. Slovenci smo veja velikega slovanskega debla. V našem jeziku, kakor so ga govorili pred tisoč leti naši predniki, se sme po prizadevanju ss. bratov Cirila in Metoda celo brati in popevati sv. maša, kakoršne predprave nima niti nemški jezik. In to se še godi dandanes v mnogih krajih našega cesarstva pri kakih 5 milijonih Rusinov in Hrvatov. Ljubiti smo dolžni materni jezik tudi zato ker je 4. lep, miloglasen, vsestranski zlikan, ima že lepo slovstvo. Najstarejše slovansko pismo je slovensko, staro že skoraj tisoč let. Ciril in Metod sta že pisala v slovenskem jeziku, v katerem so tudi koroški vojvodi prisegali Slovincem pravico, katerega se je učil sam cesar Maksimilijan pred 400 leti in v katerem je bilo že pred 300 leti precej knjig tiskanih. In koliko slov. knjig in časnikov imamo že dandanes. Celo v Ameriki se tiskajo slov. knjige in časniki. Naša Mohorjeva družba bo letos razposlala sama pol milijona knjig med narod, ki so vse pisane v najlepši slovenščini.

Svoj materni jezik smo dolžni ljubiti, gojiti tudi zato, ker je 5. ravnopraven z vsemi drugimi jeziki na Avstrijskem, ima na našem ozemlju isto veljavo in vrednost, kot nemški po nemških krajih. Postavo ravnopravnosti je potrdil cesar leta 1867, ki se je na oktoberskem diplomu lepo slovenski podpisal: Franc Jožef I. Če se cesar ne sramuje slovenskega jezika, naj bi se ga sramoval slovenski kmet! Kmeta lahona je sam cesar leta 1882 osramotil na Goriškem; ko ga je ta hotel pozdraviti v italijanskem jeziku, pa ni prav znal, mu je cesar sam rekel: »Pa povejte v svojem maternem jeziku!« Postavno nima nemščina na Slovenskem nobene prednosti. Zato naj bi kmetje pri uradih, pri občinah tirjali slovensko uradovanje. Po naših slovenskih občinah bodi slovensčina gospodinja, ne pa revna zatirana dekla. Slovenski jezik zasluži, da smo ponosni nanj, da ga ljubimo, da radi prebiramo v tem jeziku pisane knjige, časopise, da se potegujemo povsod za njegove pravice. Tuje jezike spoštujemo, a svojega ljubimo. Kdor ga zaničuje, nad tem se gotovo izpolnijo besede pesnikove: »Kdor zaničuje se sam, podlaga je tujčevi peti!«

Navdušeni govor, ki je bil prepleten s krasnimi izreki Slomškovimi, so zborovalci z veliko pazljivostjo poslušali. Naj bi ne ostal brez sadu!

(Konec prih.)

Politični pregled.

V Ljubljani, 10. oktobra.

Mladočehi in sedanji avstrijski položaj. Minulo nedeljo se je vršil v Pragi zaupen shod mladočehske stranke, ki se je posvetoval o stališču, ki naj je zavzemajo mladočehski državni

LISTEK.

Vredniška listnica.

Angleški spisal Mark Twain.

(Konec.)

»St. Clair Higgins, Los Angeles«
— »Moje življenje je uničeno; obožaval sem jo, divje, blazno, in ona, ki jo ljubim, se je obrnila hladno od mene in se zaljubila v drugega. Svedujte mi, kaj naj storim?«

Tudi Vi bi se imeli zaljubiti v drugo, ali celo — v več, če se da kaj takega storiti. Svetujem Vam tudi, da storite vse, kar je povzročilo nesrečo prejšnjega Vašega ognja. V romanu je razširjena neokusna ideja: čim srečnejše je dekle z drugim možem, tem bolj osrečuje to starega zapučenega ljubimca. Nikar ne verjemite take neumnosti! Čim bolj bode deklici žal, da Vas ni vzela, tem prijetnejše bode Vam pri sre. To ni sicer pesniško, toda je preklicano zdrav nauk.

»Arithmeticus«. — »Če rabi krogla iz topa 3¹/₂ sekunde, da preleti 4 milje, in 3³/₄ sekunde za naslednje 4 milje, 3⁵/₈ za nadaljnje štiri, in če bi šlo vedno v tem razmerju dalje, koliko časa bi trajalo, da bi preletela krogla 1500 milijonov milj?«

Ne vem.

»Častilakomni učenec znanosti.«
Da, imate prav — Amerike ni znašel Aleksander Selkirk.

»Odslovljeni ljubimec.« — »Ljubil sem (in še ljubim) lepo Edvito in sem jo nameraval vzeti za ženo. Toda oh! Ko sem se zadnji teden nekaj mudil v Beniciji, se je omožila z Jonesom. Ali naj bo torej sreča mojega življenja za vselej pri kraju? Ali se ne da več pomagati?«

Seveda se da. Vsaka postava, naj bode zapisana ali ne, je na Vaši strani. Namen in ne dejanje izvrši hudodelstvo. Če zmerjate svojega prijatelja z norcem in ga nameravate s tem žaliti, potem je to žaljenje; toda če se le šalite in ga ne mislite žaliti, tedaj ni to nobeno žaljenje. Če sprožite slučajno puško in ubijete človeka, ste oproščeni, ker umorili niste nikogar; toda ako skušate kakega moža ubiti, in ga torej nameravate ubiti, je zakon teh mislij, če tudi se dejanje ni izvršilo, da namen tvori zločin, in Vi ste krivi umora. Ako bi Vi torej slučajno vzeli Edvito za ženo, ne da bi nameravali to tudi storiti, potem bi niti najmanj ne bili z njo oženjeni, ker ženitev ne more biti popolna brez namena. Toda ravno tako ste torej Vi, strogo po postavah, vendar z Edvito oženjeni, ker ste imeli popoln namen, vzeti jo za ženo, le da tega namena niste ob enem izvršili — kajti,

kakor sem povedal že prej, namen tvori zločin. Jasno je kakor dan, da je Edvita Vaša žena, in pomagajte si najlože tako, da vzamete poleno v roke in Jonesa na vso moč premlatite. Vsak mož ima pravico, da brani svojo ženo. Toda še jedna pot Vam je odprta — Vi ste bili najprvo z Edvito oženjeni, in zato jo tožite, ker se je še za Vašega življenja drugič omožila. Toda še jedna sitnost je v tej zamotani stvari. Vi ste nameravali vzeti Edvito, torej je po zakonu Vaša žena — tega ne more nikdo ovreči; toda ona se z Vami ni omožila, in če tega tudi nikoli ni nameravala, je torej jasno, da Vi niste njen mož. Torej se je pregrešila, ker je vzela Jonesa, dasiravno je bila žena drugega moža — toda, glejte, imela pa ni nobenega drugega soproga, ko se je omožila z Jonesom, in potemtakem ni grešila. Če se vsa stvar premisli, se je oženil Jones z dekletom, ki je bilo ob enem vdova in drugega moža žena, in vendar ni imela soproga in sploh nikoli ni imela nobenega, in tudi nikoli ni nameravala, da bi se možila, torej tudi nikoli omožena ni bila; in po istej logiki ste Vi samec, ker niste bili nikoli nikomer soprog, in ob enem oženjen mož, ker Vaša žena živi, in najbrže vdovec, ker ste bili oropani te žene, in pred vsem pa grozen osel, ker ste šli v Benicijo v tako kočljivih razmerah

poslanci v sedanjih spremenjenih razmerah. Shodu je predsedoval posl. Janda, govoril pa je mesto obolega poslanca Herolda dr. Pacak. Razprave so se potem udeleževali razni državni in deželni poslanci ter se je konečno vsprejela resolucija nastopne vsebine. Shod zaupnikov odobrava sklep poslancev, da stopijo ti proti Claryjevi vladi v odločno opozicijo; o načinu te izvedbe se prepustja poslanca popolno proste roke. O potrebi solidarnosti desnice je vse prepričano in se poslancem naroča, naj delujejo pri ostalih desniških strankah na to, da se izvede borba proti obstoječemu zistemu. Opozicijsko gibanje mej narodom naj se primerno uredi in organizuje, vsi avtonomni zastopi in korporacije pa naj kar najizdatneje podpirajo poslance v opozicijski taktiki. Konečno pričakuje shod, da se bodo boja za varstvo narodnih interesov udeleževale vse parlamentarne desniške stranke. Poročevalec dr. Pacak je potem naznanil sklep čeških konservativnih veleposestnikov, ki je bil z navdušenjem vsprejet, kakor tudi sklep, da se vzame naznanje volja poslancev odložiti mandate, vendar naj izvršilni odbor še le po treznem in temeljitem prevdanku določi trenotek, kedaj naj se to izvrši. — Poleg teh predlogov so pa vložili ekstremni radikalci še resolucijo, v kateri se pozivljajo poslanci k najbrezobzirnejši obstrukciji ter naj brez pomisleka preprečijo volitve v delegacijo in naknadno odobritev pogodbenih predlog. Ako jim je mogoče to izvesti v zvezi z ostalimi desniškimi strankami, naj vztrajajo še nadalje pri desnici, ako pa ne, naj se ločijo od nje in postopajo tako, kakor jim velevala položaj. Ta resolucija je bila pa odklonjena z veliko večino, ker je bilo odsotnih veliko število radikalcev. — Splošno se toraj da posneti bodoča taktika mladočeškega kluba nekako takole: Klub bo tudi nadalje vztrajal pri desnici ter se z njo vred boril za interese v desnici zastopanih narodov, nasproti vladi bo pa stal na opozicijsko-nalnem stališču, dokler se ne popravi krivica vsled razveljavljanja jezikovnih naredb. Ako bi pa klub na tem stališču ne mogel ničesar doseči, potem odlože poslanci svoje državnozbornske mandate.

Princ Alfred Liechtenstein, znani kandidat za ministerskega predsednika, je te dni odložil svoj deželnozbornski mandat. To naznanja sam svojim volilcem v odprtem pismu, ki ga priobčuje v »Grazer Volksblattu«. Za povod temu svojemu koraku navaja princ Liechtenstein dejstvo, ker z ozirom na življenjske razmere ne more več vestno izpolnovati svojih poslaniških dolžnosti. Kakor je iz omenjenega časopisa razvidno, bodo njegovi volilci skušali odvrniti ga od tega koraka, ker želé, da bi mož, ki je mnogo storil za razvoj in ugled nemško-konservativne stranke na Štajerskem in za njeno časopisje, še nadalje zastopal koristi svojih volilcev.

In zdaj sem se srečno tako zamotal v sitnosti tega nenavadnega slučaja, da moram opustiti vsak nadaljni poskus, da bi Vam še kaj svetoval — zmešal bi se in Vi bi me tudi ne mogli umeti. Mislim pa, da bi nadaljeval lahko svoje dokazovanje, kjer sem jenjal in, če bi je še malo bolj razširil, bi v Vaše zadovoljstvo morebiti tudi dokazal — da Vas sploh nikoli na svetu ni bilo, ali da ste sedaj mrtvi in torej Edvite prav nič ne potrebujete — upam, da bi to zmogel, če bi Vas kaj potolažilo.

»Artur Avgust.« — Ne; nimate prav; pripravnost je, zagnati opeko ali buzdovan; buket ni pripraven; ranili bodete koga. Zasukajte buket, primite ga za držaj in zaženite ga kvišku. Ali ste že metali kedaj ročne puščice v cilj? Tako jaz mislim. Navada, da se brezobzirno mečejo z neznanosko visokih galerij velikanski, masivni buketi, veliki in težki kot odlikovane zelnate glave, je nevarna in vse graje vredna. Tako se je pripetilo predsinočnjim v glasbeni akademiji, ravno ko je bila skončala gđc. N. krasno pesem »Poslednja roža«, da je priletel po zraku silen cvetličan bāt, in če bi se pevka v trenutku ne umaknila, bi jo podrl na tla kakor le kaj. Seveda je imel buket dober namen; toda kako bi Vam kaj ugajalo, da bi mu služili za tarčo? Odkritosrčen poklon je dami vedno prijeten, ako je ž njim ne poderete na tla.

Avstrijsko-nemška zveza. V soboto je minulo ravno dvajset let, odkar se je sklenila mej Avstrijo in Nemčijo sedanja zveza, ki je, kakor znano, Bismarkovo delo. Nemški listi pravijo, da je ta zveza v kljub notranji politiki v Avstriji v zadnjih letih ostala jednako trdna in je najboljše poročstvo za ohranjanje evropskega miru, akoravno je v teku zadnjih let izgubila prvotno ost proti Rusiji. Tudi po poznejši Bismarkovi posebni pogodbi z Rusijo ni avstro-ogerska zveza prav nič izgubila na svoji veljavi in so razmere mej obema državama še vedno kar najboljše. Tako sodijo seveda nemški listi, ki pa o koristih te zveze nekoliko drugače sodijo, kakor razni slovanski časopisi.

Po mirovni konferenci. Ta »znameniti« sestanek v Haagu, ki je donesel človeštvu toliko koristi (!) in tako »točno« izvedel blago idejo ruskega carja, še sedaj ni popolno končan. Treba je namreč — podpisati še sklepne zapisnike. O tej velevezni zadevi so pa mnenja mej vladami zastopanih držav zelo različna. Prvotno se je menda sklenilo, da bo nizozemski zunanji urad po izgotovitvi zapisnikov poslal iste v podpis najbližjemu kabinetu in ta naj bi spise odposlal dalje. Ta način pa italijanskemu zastopniku grofu Nigra nikakor ne ugaja, češ, da se to nikakor ne strinja z dostojnostjo konference, in toraj svetuje, vsem kabinetom, naj pošljejo delegate v Haag k podpisu. Avstrija je temu nasvetu že pritrčila in odide v Haag nje zastopnik grof Welsersheimb. Nemčija in Anglija se še nista odločili. Konferenca bo s tem predlogom gotovo mnogo pridobila.

Dnevne novice.

V Ljubljani, 10. oktobra.

(Vodstvo katoliško-narodne stranke) je imelo sinoči sejo, pri kateri je načelnik zveze poslanec Povše poročal o svojem nastopu o zadnji ministerski krizi na Dunaju. Vodstvo je vsprejelo z zadovoljstvom poročilo posl. Povše-ta v vednost, prepričano, da je vodja Povše v vsakem oziru kot načelnik slovanske krščansko-narodne zveze storil popolno svojo dolžnost, zato je vodstvo naše stranke izreklo posl. Povšetu svoje popolno zaupanje ter mu izrazilo zahvalo na njegovem uspešnem zastopanju slovenskih interesov v zadnji krizi. Glavna zasluga posl. Povše-ta je ta, da je skušal Clary-ja prepričati, da je rešitev jezikovnega vprašanja le tedaj mogoča, ako se dožene ob enem za vse avstrijske narode, ter je s tem svojim predlogom tudi prodrl v seji izvrševalnega odbora desnice, kakor dokazuje izjava tega odbora.

(Seja izvršilnega odbora desnice.) Načelnik eksekutivnega odbora desnice, poslanec vitez Jaworski je razposlal vabila vsem klubovim načelnikom, v katerih jih vabi k seji v soboto 14. t. m. popoldne ob 4. uri. »Slovansko kršč. narodno zvezo« bo tudi v tem slučaju zastopal vodja g. Povše, ki odpotuje na Dunaj v petek zvečer.

(Osebnost.) Gosp. deželni predsednik baron Hein se je danes z brzovlakom odpeljal na Dunaj, kjer ostane nekaj dni.

(Prvi konkurz.) Sinočnji »Slov. Narod« popisuje z uprav orientalsko fantazijo, katere se je navzel v občejanji z židovskimi poročevalci, kolikor je ni že imel Malovrh, ki je, kakor znano, bil svoje dni poleg družega tudi pesnik, prvi dozdnevni konkurz konsumnega društva. Prvi konkurz je že tu, »Narod« pravi tako, mora že res biti. Kašelsko konsumno društvo je v konkurzu, tako pravi »Narod«. Resnica pa je, da je kašelsko konsumno društvo zadostilo svojim upnikom, kar je že včeraj popoldne vedel dr. Tavčar, ker je tudi njegova klijentinja dobila včeraj plačilo. Zakaj torej članek v »Narodu«? Hujskajo, toda preveč nerodno. — Našo gospodarsko organizacijo bi pa tudi, če bi res kašelsko društvo bilo prišlo v konkurz, kar se pa seveda ne bo zgodilo, ne mogla zadeti nikakaa odgovornost za ta konkurz. Kakor smo povedali že včeraj, ustanovilo se je društvo proti volji »Gospodarske zveze«, katera ga zato tudi ni hotela sprejeti med svoje člane. S tem dejstvom je ovrženo vse pisarenje »Narodovo«. Da pa naši bralci vidijo, koliko je »Narodu« do resnice, ponatisnemo tu značilen odstavek iz njegovega »fulminantnega«

članka, o katerem ravno govorimo. Glasi se pa tako-le: »Konsumno društvo ni bilo v Kašlju prav nič potreba. Ni jednega pametnega razloga ni bilo za njega ustanovitev, ali kašelski duhovnik si je vtepel v glavo, da mora tudi on imeti tako društvo, kakor Mauring, Hauptman, Rudolf, Lavrenčič e tutti quanti, in zato ga je ustanovil v zlic vsem svarilom v našem listu in od strani najinteligentnejših mož njegovega okoliša. — Kje pa je zdaj ta mož, čegar prizadevanje je gospod knezoškof svoj čas sam pospeševal in priporočal? Storil je to, kar storé vsi drugi duhovni-svedoci, kadar pride kritična ura: umaknil se je pravočasno, umil si roke in prepustil društvo in zapejlane kmete njihovi usodi, škodi, sramoti in ječi.« — Vse to piše »Narod« v očigled dejstvu, da v Kašlju duhovna sploh ni in ga nikoli ni bilo. Vsejedno pa si je po »Narodu« ta »kašelski duhoven« v glavo vtepel (!), »Narod« ga je svaril (!!), knezoškof »pospeševal in podpiral« (!!!), sedaj se je »umaknil pravočasno« (!!!!). Vse to se je godilo s človekom, ki ga sploh ni!! — Toliko ostudnih lažij na jednom mestu, to je le pri »Narodu« mogoče! S tem smo za danes odgovorili »Narodovemu« — kašljanju. Sicer se je pa, kakor bralci vidijo, »Narod« tudi v tej zadevi strašno — prehladil, najbrže bo torej še naprej kašljaj. Ali bo pa to storil ali ne, to se že sedaj za gotovo ve, da »Narodov« »prvi konkurz« ni bil njegova prva, pa tudi ne zadnja — blamaža.

(Vnebovpijoče laži.) Sobotni »Narod« govoreč o konkurzu kašelskega konsumnega društva piše: »Posebno veselje mora imeti g. knezoškof, ki vstanovitve tega društva ni hotel preprečiti, dasi bi bil to lahko storil, saj je še pred ustanovitvijo društva bil v Kašlju in se natančno prepričal o razmerah in o »veliki potrebi« takega zavoda na katoliški podlagi.« — Skrajno nesramnost teh »Narodovih« lažij dokazuje dejstvo, da presvetli knezoškof še nikoli ni bil v Kašlju, da je toraj vse, kar »Narod« piše v tem oziru, od konca do kraja, debela, ostudna laž!

(Debela laž na židovski podlagi.) »Slovenski Narod« je proglasil vest, da je v banki »Slaviji« mnogo židov, za debelo laž na katoliški podlagi. Izvrstni češki socijolog Rudolf Vrba popisuje v svoji knjigi »Poraba modernih kapitalu«, koliko škode ima ljudstvo od tega, da se zavarovanje prepustja spekulantom. Med drugimi imenuje banko »Riunione Adriatica«, katera je imela letnih 800.000 gld. dobička samo od cerkvenega premoženja, a ima v načelstvu laške žide. Na to nadaljuje na strani 78. »Pri tem ne smemo zamolčati, da je tudi v naših bankah, zavarovalnicah židovski živelj v toliki meri zastopan, da bi te »naše slovanske banke in Slavija« se lahko imenovala slovansko-židovske ali židovsko-slovanske«. To je pisal Vrba l. 1892. Isti pisatelj je l. 1898. izdal knjigo »Národní sebecochrana«, v kateri z uprav ogromnim statističnim materijalom slika naše hlapčevanje kapitalizmu. Na strani 29. pravi: »Ravno tako je v naši »rodoljubni« zavarovalnici »Slaviji« polno židov«. Vrba je sedaj najboljši poznavatelj socijalnega stanja na Češkem.

(Dar.) Znani tržaški rodoljub gospod Fran Kalister je »dijaškemu podpornemu društvu v Pazinu« podaril 2000 gld. z željo, da se ta svota naloži in obresti porablja v podporo siromašnim dijakom na pazinski gimnaziji.

(O te spominske plošče!) Z dežele se nam piše: Pojasnjeno je sedaj, da si župnik Matija Mrak ni pustil sam vdolbsti svojega imena na spominsko ploščo v belanskem »Gasilnem Domu«. »Narod« je župniku Mraku to očital tako, kot bi mislil na ljubljanskega župana Hribarja. Čujmo: »In gospod župan iz Ljubljane, če ste v resnici pripomogli k stavbi malenkostnega »Gasilnega Doma« v Ljubljani, ali se mora na njem svetiti v zlatih črkah Vaše prelepo ime? Kaj li? Čemu ste tamkaj? Ali tudi Vaše ime rabijo, kadar gase gasilci? Moj Bog, Ti si nas v resnici zapustil, ker si nam dal ljudij posvečenih, pa tako slaveželjnih! Vidite gospod župan Ivan Hribar, če bi bili tudi zidali s svojim denarjem tisto bajtico za par desetisoč goldinarjev — bi ne bilo lepo, če si daste vzditati zato spominsko ploščo. To pač — to, zmerjati in psovati ste se dobro naučili — pa če storite kako malenkost — pa že

ne veste, kako bi to razglasili in večno pribili. Tako »Slovenski Narod«, štev. 216, dopis z Bleda.

(Iz Cirkulce.) Nedavno znesel se je neznani zlikovec nad domom hranilnice in posojilnice, v katerem je tudi trgovina konsumnega društva, s tem, da je poslopje z mnogoštevilnim kravjem oblatil. Ljudstvo je vsled tega silno ogorčeno in trumoma pristopa h konsumnemu društvu. Kakor so nekaj v Ljubljani blatili knezoškofijsko palačo, ti »pristni katoličani« v liberalni koži, tako in po istem vzorcu so začeli njihovi pristaši na deželi: a la Staritrg in Cirknica. — To dejstvo svedoči, kakšne pristaše in pobratime imajo nasprotniki slov. kmečkega ljudstva, ki se združuje v kmetijskih zadrugah v poljšavo svojega revnega stanu.

(Poročil) se je danes opoldne v tukajšnji frančiškanski cerkvi g. I. Kronfuss, arhitekt iz Monakovega, z gđ. Ernestino Handl, hčerjo inženirja v Ljubljani.

(Ultranemška gledališka predstava) je bila preteklo nedeljo v Kočevju v »Hotelu Loy«. Igrala je neka potujoča gledališka družba. Mej presledki so se kočevski Germančki prav dobro imeli. Nekdo jim je igral na klavir »Die Wacht am Rhein« in vsi navzoči Kočevjarji so peli za njim. Potem je prišla na vrsto pesem — »Los vom Rom!« Pristojne oblasti o tem niso ničesar zapazile, najmanj pa kočevski okrajni glavar, ki je bil v dotičnem trenutku v hotelu, pa ni niti s prstom mignil. Nemci res smejo — vse.

(Delavsko gledališče.) »Slovenska krščansko-socialna zveza« v Ljubljani bode v nedeljo dne 22. oktobra t. l. priredila v veliki dvorani »Katol. Doma« tri predstave. Igral bode »dramatični odsek« dr. Krekovo izvirno veseloigro »Pravica se je izkazala«, dalje glumo »Vedeževalka« in burko »Morilci v Kravji dolini«. Blagajna se odpre ob 6. uri zvečer, začetek ob 7. uri. Cene prostorom sedeži I. vrste 50 kr., II. vrste 40 kr., III. vrste 30 kr., IV. vrste 20 kr., sedeži na galeriji 40 kr., stojišča 10 kr. Sedeži se bodo prodajali od prihodnjega četrтка naprej v prodajalnici pri Štefetu (Brusu) pred škofijo. Želeti je, da si slavno občinstvo pravočasno omisli sedeže, ker je zanimanje za prvo letošnjo predstavo »Delavskega gledališča« jako veliko.

(Učitelj Gostinčar) je bil v nedeljo v Ljubljani. Udeležil se je po kolesarski dirki koncerta, kjer so se temu narodnemu mučeniku prirejale srčne ovacije. Nosili so ga po dvorani. Nemški listi so silno jezni, da so vrli Žalčani učitelju Gostinčarju priredili sijajen vsprejem, ko je prišel iz celjskega preiskovalnega zapora. Zahtevajo, naj se ga nikakor ne postavi pred celjsko poroto, ker je baje v njej preveč Slovencev.

(Iz Starega trga) ob Kolpi se nam poroča, da je ondi v soboto zvečer umrl Ivan Režek, oče ž. g. župnika, star 89 let. N. v m. p.!

(Iz Postojne) se nam poroča: V petek in soboto je močno deževalo, da je Pivka jako izstopila. Lepo vreme je mnogo ljudi privabilo na most, ki drži čez Pivko v Veliki otok. Voda je bila tukaj nad 7 metrov globoka in je silovito drla skozi ozko odprtino v jamo. Prišli so na most tudi otroci. Štefanu Vadnu, učenca III. razreda iz Vel. otoka izpodleti in revček pade z mosta v vodo. Vrtinec takoj zgrabi dečka ter ga potegne v globočino. Truplo so našli v jami.

(Iz Kamnegorice) se nam piše: Nove orglje, kakoršne so opisane v »Slovincu« štev. 227, po dispoziciji s 13 registri, z 2 manualoma v Šturijah, podpisana rada narediva za ceno 2400 gld., dočim so imenovane stale 2850 gld. Castite gospode duhovnike in one gospode, kateri si bodo ogledali orglje v Šturijah, uljudno prosiva, naj se ob tej priliki potrudijo v eno uro od tod oddaljene Černice, tam je najino delo, postavljeno pred enim letom, enake velikosti, bogatejše dispozicije v prvem in drugem manualu, s 16stopnim tonom in bogato pozlačeno okusno omaro. Vsak se lahko prepriča in primerja ceno, delo in ton! — Velepoštovanjem udana brata Zupan, domača stavbinska mojstra orgelj v Kamnigoric.

(Medved in ognjegasci.) »Gasilec« v 3. št. od 5. t. m. poroča iz Postojne: »Dne 29. septembra ob polu treh zjutraj je naznanil Janez Perko iz Postojne, da je proti severu videti velik požar. Gasilno društvo postojnsko je takoj odrinilo z 29 možmi in brizgalno od doma. Gorelo je v Strmci, občina Postojna. Ubrala se je sicer slaba, vendar bližnja cesta čez Bukovec proti Strmci.

Načelnik g. Petrič, cevovodja in vodja prvega oddelka šli se naprej, da bi pregledali situacijo in kje je voda. Nasproti jim pride 80 do 90 cm visok medved v bližino deset korakov. Začeli so trobiti in z lučjo mahati, da bi žival prepodili, a ista se za to ni brigala, marveč pot ubrala vidno pred njimi naprej. Ko gredo tako skoraj poldrugi kilometer, se mrcina ustavi in obrne proti gasilec, a ti so zažgali ob potu ležeči kup drv, in to je prepodilo medveda v goščavo. Potemtakem vaš poročevalec, ki je na podlagi pomanjkljivih prvih poizvedb sestavil notico o imenovani nesreči ter vpletel tudi zanimivo dogodbico z medvedom, ni pisal lovske latinščine, ker si je bil v svesti, da načelnik postojnskega gasilnega društva kot star nimrod gotovo ni imel srnjaka za medveda. Medved v tem letnem času zelo rad prilomasti v obližje človeških naselbin, ker si hoče privoščiti malo turšice za poboljšek. Skoraj vsako leto ga je na Notranjskem videti ali slediti.

(Na večerajnji živinski sejem) so prignali 676 konj in volov, 497 krav in 115 telet. Najboljša kupčija je bila z volmi.

(Klerikalni zmaj redivivus.) Veste, gospod urednik, česa sem se spomnil, ko sem bral ono, recimo »malce« čudno vabilo predsednika »Slovenije«? Spomnil sem se na priliko o skorcu in vrabcih: Škorec je imel hišico zgoraj na hruški v vrtu v svojo lastnino. Njemu je bila narejena, on jo je posedal že od pamtikeva kot svojo podjedovano, opravičeno last ter se vračal v njo zopet vsako vigrad nazaj. Škode ni delal nikomur, pač pa je po okolici pridno pobiral škodljive mrčese iz zelnikov in sadunosnikov. Kar pride nekoga dne vrabče, liberalna, socialno-demokratsko navdahnjena stvar z »najsvobodnejšimi mislimi«. Po sili hoče v škorcevo stanico, privede cel trop tovarišev svojih in vrišči prav po vrabčje: Čiv, čiv, čiv! Škorec je zasejal nemir in prepir med nas, »zanesel je boj med brate že v vse slovenske pokrajine, grozi, da do cela ukloni sebi mili naš narod, ki se je komaj »malce« osvobodil tujčevega jarma! Čiv, čiv, čiv!« Ali se vjema, gospod urednik? Da, da, ta preklicani klerikalizem! Ta spravi nekatere gospode še ob ono »malce« pameti, kar je še imajo. — Ne davno, ob času ljubljanskih volitev, častital je ravno isti gospod predsednik ljubljanskim liberalcem, da je popolnoma poražen klerikalni zmaj in sicer za vekomaj, in sedaj je našel hkrati, da ravno isti ugonobljeni klerikalni zmaj, ki je bil s tolikim hrupom v »Narodu« pokopan od mladih in starih vrabcev, grozi popolnoma podjarmiti mili slovenski narod. — Oj logika, oj doslednost! Ta mrcina se očitno ne da tako zlahka ugonobiti, kakor bi to želeli marsikateri. Ima pač »malce« pretrdo življenje. Sicer pa k sklepu z veseljem pritrdimo, da niso vsi udje »Slovenije« tako strastni in zagriženi sovražniki klerikalnega zmaja, kakor njen predsednik, sin priproste in dobro katoliške, slovenske rodbine.

(Iz Celovca), dne 8. t. m. Celovsko mesto je izdalo za olepšavo mesta povodom cesarjevega obiska 5180 gld. — Ministerstvo je dovolilo napravo telefona med Celovcem in Beljakom. Z delom v kratkem prično. — Nagle smrti je umrla dne 28. septembra v Celovcu kmetica p. d. Uršinja iz Podkrnosa. V šolskih ulicah se je zgrudila mrtva na cesto. — V Balersdorfu blizu Špitala je pogorelo dne 26. septembra 11 poslopij. Zažgala sta dva otroka.

(Iz Sinčevasi) na Koroškem se nam poroča: Stavba zadružnega skladišča bo kmalu dovršena; sicer bi bilo moralo že ob koncu meseca septembra biti vse gotovo, ali prišle so nekatere ovire, ki so stvar nekoliko zavleklo. Sicer pa kmetje zdaj še ne mlatijo in pripeljejo žito še le pozneje na trg, samo z lečo bi se bilo dalo kaj storiti, ker tukajšnja okolica tega sadu dosti pridela. A kmetje potrebujejo denarja in prodajo blago prej ko mogoče, seve po jako nizki ceni. Otvoritev se bo vršila dne 22. oktobra. Pri tej priložnosti bo ljudski shod, na katerem bodo govorili gg. dr. Šusterski iz Ljubljane, Kač iz Žalca in koroški dež. poslanec Grafenauer. Upati je, da se bo zbralo ogromno število slovenskih kmetov. Nameravali smo o pričetku prirediti pri tej priložnosti ljudsko veselico, a opustili smo to misel. Treba nam je resnih razgovorov in poduka, a časi so prežalostni, da bi napravljali veselice. Pred bojem veselica ni umestna, veselili se pa bomo, kadar bomo mogli

reči, da je zmaga naša. V velikovškem mestu začne zadruga delati to sredo, če bo kaj dela. Kajti kmetje se bodo še le polagoma privadili novi kupčiji in hujska se na vse strani, da duhovniki tudi pri skladišču iščejo le svoj dobiček. S takim hujskanjem se vzbuja v ljudeh sum, a jasno je, če duhovnikom ne zaupajo, bodo liberalnim laikom še desetkrat manj. V kupljeni hiši je precej popravljanja. Stalo bo nekaj, da se vse lepo uredi, a potem bo hiša zelo lična in pripravna. Prostora je precej, dovolj za hram in prodajalnico. V ozadij ima svoj hlev in precej lep vrt, tudi je nekaj polja zraven. Cena hiši je bila 5000 gld., kar nikakor ni veliko, če se pomisli, da je jednonadstropna hiša v glavni ulici. Da se hiša plača, bomo seve nekaj dolga naredili. Zdaj se vojska prične, in Nemci hite v Velikovec napraviti zborovanje »Bauernbunda«, na katero so si naročili znanega barona Rokitskega, »Štajerskega in dež. posl. Tschernigga, da uđijo velikovške nemške kmete. A bati se ta dan ne bo ničesar, naši kmetje in delavci bodo vzdrževali mir na vsak način.

(Na c. kr. pripravnic) za srednje šole v Gorici poučuje g. Fr. Orešec, suplent na tamošnji gimnaziji. Kakor znano, je bil od dež. šol. sveta za to mesto predlagan nemški nacijonalec Moro, čegar imenovanje pa so preprečili slovenski krogi.

(Rodbinska tragedija v Trstu.) V soboto dopoldne so našli v nekem stanovanju v ulici Geppe zakonsko dvojico Keršič mrtvo. Sodi se, da je mož najprej ustrelil ženo in potem sebe. On je bil star 30 let, ona 26 let. Vzrok groznega dejanja ljubosumnost.

(Hrvatsko delavstvo) se je v ogromni večini obrnilo od dr. Franka, kateremu je doslej podporo delavcev tvorila velik del njegovega političnega življenja. Osnovani so samostojno stranko na popolnoma krščanski podlagi ter bodo izdajali v Zagrebu svoj list. »Hrvatski radnički glas« bode prenehal izhajati v Sisku, ter se bode združil z novim delavskim listom v Zagrebu. Ta korak hrvatskega delavstva je velevažen. Vidi se, da se pričinja tudi na Hrvatskem jasni. Kakor čujemo, bode sotrudnik novemu delavskemu listu v Zagrebu tudi dr. Krek.

(Italijanski velikošolci iz Dalmacije) so v nedeljo zborovali v Zadru ter sklenili, da se morajo italijanske stolice za vseučilišča v Inomostu premestiti v Trst. Dokler se pa to ne zgodi, naj bi bile v Avstriji veljavne diplome italijanskih vseučilišč. Sklenili so tudi prošnjo do trentinskih Italijanov, da jih podpirajo v tem oziru. Naj le še malo počakajo!

(Nova tobačna tovarna v Senju), ki bode dajala posla 700 ljudem, bode svečano otvorjena 15. t. m.

(Ogenj.) Včeraj je gorelo v Šmihelu pri Žužemberku. Natančnejših poročil še nimamo.

(Poskušen samomor.) V tukajšno bolnico so pripeljali praškega visokošolca M. Švigelja, ki se je ustrelil v glavo; krogla mu je šla mimo senc skozi desno oko; ranjen ni smrtno, izteklo pa mu je desno oko. Ranjenec je bil že dalje časa umobolen. — Kolikor nam znano, je bil vedno pošten dijak.

* * *

(Neredi v Pragi.) Vojski novinci so dne 5. t. m. v Pragi povzročili nemire v židovskem delu mesta. Mej kričanjem: »To so Hilsnerji, ubijmo jih«, so trgali predmete židovskih prodajalnic in jih metali na cesto. Židje so morali zapreti prodajalnice. Redarstvo je le s težavo naredilo mir. Radi Hilsnerjevega dejanja je po vsem Češkem silno ogorčenje proti židom. Češko židovsko društvo v Pragi je imelo zborovanje, na katerem je dr. Reiner predlagal, da je najboljšo, ako se razpusti.

(Grozna katastrofa) je pretila v nedeljo na tisoče broječim gledalcem borbe z biki v areni v mestu Enghien les-Bains pri Parizu. Samo s posebnimi vlaki se je pripeljalo iz Pariza nad 5000 oseb. Vsi prostori v areni z večinoma leseno, zelo slabo konstrukcijo so bili natlačeno polni in vse je radovedno čakalo pričetka. Ko pa stopi na bojišče prvi bik, in deloma že prej, je zavladalo mej poslušalstvom toliko kričanje, ploskanje in vpitje, da se je bik splasil in kot divji planil preko sedežev in ograj, vse razdirajoč pred seboj, na prosto, kjer so ga šele po dolgem boju mogli storiti neškodljivega. Nepopisen strah je zavladal

